

Priopćenje za medije

Luxembourg, 11. siječnja 2023.

Olakšavanje putovanja tijekom pandemije: EU digitalna COVID potvrda bila je uspješna, ostali alati ne toliko

EU digitalnom COVID potvrdom pomoglo se u koordinaciji ograničenja putovanja među zemljama EU-a te je ona bila djelotvorna u olakšavanju putovanja tijekom pandemije bolesti COVID-19. Međutim, učinak ostalih alata EU-a bio je skroman, zaključuje se u tematskom izvješću koje je danas objavio Europski revizorski sud (Sud). Europska komisija brzo je reagirala kako bi predložila prikladna tehnološka rješenja, revizori su utvrdili. Ipak, upotreba tih alata u zemljama EU-a znatno se razlikovala pa je njihov učinak u smislu olakšavanja putovanja bio neujednačen. Revizori pozivaju na to da se EU pripremi bolje kako bi se uspješnije mogao suočiti s mogućim budućim hitnim situacijama.

Tijekom ožujka 2020., nedugo nakon što su u Europi otkriveni prvi slučajevi bolesti COVID-19, zemlje EU-a počele su uvoditi granične kontrole i ograničenja putovanja. Unatoč svojoj ograničenoj nadležnosti u području javnozdravstvene politike Europska komisija poduzela je razne inicijative kako bi ograničila učinak takvih mjera na slobodno kretanje. Konkretno, osmislila je niz alata u svrhu olakšavanja putovanja i u svrhu pomoći u praćenju pozitivnih slučajeva zaraze bolešću COVID-19. Među njima su bili pristupnik za praćenje kontakata, digitalni obrasci za lociranje putnika, platforma za razmjenu tih obrazaca za države članice EU-a i EU digitalna COVID potvrda. EU je za osmišljavanje tih IT alata izdvojio 71 milijun eura.

Revizori su utvrdili da je Europska komisija brzo osigurala ta financijska sredstva i zauzela pragmatičan pristup za osmišljavanje alata pod vremenskim ograničenjima. Pristupnik za praćenje kontakata pušten je u rad samo sedam mjeseci nakon početka pandemije, a EU digitalna COVID potvrda uvedena je prije nego što su zemlje EU-a dovršile provedbu svojih planova cijepljenja. S druge strane, obrasci za lociranje putnika osmišljeni su prekasno jer su određena nacionalna rješenja bila stavljena na raspolaganje ranije. Revizori napominju i da Europska komisija nije uspjela prevladati zadržke pojedinih država članica u pogledu primjene alata EU-a zbog zaštite podataka i drugih pravnih pitanja te zato što su te države članice već bile osmislile vlastite alate. Međutim, općenito gledajući, Komisija je riješila pitanja u vezi sa zaštitom podataka i primijenila dobre prakse u području IT sigurnosti.

„Bilo je ključno da se sve zemlje EU-a koriste zajedničkim alatima kako bi unatoč dotad nezabilježenim okolnostima s kojima smo se suočili koordinirale ograničenja slobodnog kretanja i olakšale putovanja”, izjavio je Baudilio Tomé Muguruza, član Suda zadužen za ovu reviziju.

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Države članice nisu primijenile neke alate EU-a te se uspjeh EU digitalne COVID potvrde nije preslikao na druge alate.”

Samo četiri države članice upotrebljavale su digitalni obrazac EU-a za lociranje putnika te je od gotovo 27 milijuna obrazaca izdanih do veljače 2022. više od 90 % njih izdala jedna zemlja EU-a, Italija. Slično tomu, platforma za razmjenu obrazaca gotovo se uopće nije upotrebljavala. Do veljače 2022. razmijenjeno je samo 256 obrazaca, od kojih su svi osim jednog bili iz Španjolske. Primjena aplikacija za praćenje kontakata bila je vrlo neujednačena: do svibnja 2022. većinu podataka na pristupniku (83 %) učitali su samo korisnici iz Njemačke. U praksi je EU digitalna COVID potvrda bila jedini alat koji su upotrebljavale sve države članice, pa čak i 45 zemalja i teritorija izvan EU-a. Do kraja ožujka 2022. izdano je više od 1,7 milijardi potvrda. Revizori zaključuju da se isključivo EU digitalnom COVID potvrdom pomoglo u koordinaciji ograničenja putovanja među zemljama EU-a te je jedino ona bila djelotvorna u olakšavanju putovanja tijekom pandemije bolesti COVID-19.

Naposljetku, revizijom je upozoreno na to da ne postoje posebni postupci za dugoročnu upotrebu alata EU-a ili njihovu brzu ponovnu aktivaciju u slučaju da ponovno budu potrebni. Primjerice, valjanost trenutne pravne osnove za EU digitalnu COVID potvrdu istječe u lipnju. Ako se bude obnavljala, to će se dogoditi u okviru standardnog zakonodavnog postupka EU-a.

Kontekst

Ovom revizijom obuhvaćeno je razdoblje od listopada 2020. do lipnja 2022. te je ona usmjerena na četiri prethodno navedena alata EU-a, uključujući povezana financijska sredstva EU-a. Njome nisu obuhvaćena financijska sredstva EU-a za cijepljenje protiv bolesti COVID-19, koja su prethodno analizirana u [tematskom izvješću o nabavi cjepiva protiv bolesti COVID-19 u EU-u](#).

Revizijom se dopunjuje ranije objavljeno [tematsko izvješće Suda o pravu na slobodno kretanje u kontekstu krize uzrokovane bolešću COVID-19](#) (objavljeno u lipnju 2022.), kojim su ispitane kontrole na šengenskim granicama tijekom pandemije.

Tematsko izvješće 01/2023 „Alati za olakšavanje putovanja unutar EU-a tijekom pandemije bolesti COVID-19 – Inicijative su bile relevantne, ali njihov se učinak kretao od uspjeha do ograničene primjene” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547